Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 13. septembra 2017*

„Predhodno odločanje – Uporaba sistemov socialne varnosti – Delavci migranti – Določitev zakonodaje, ki se uporablja – Uredba (EGS) št. 1408/71 – Člen 14(2)(b)(i) – Oseba, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic – Oseba, ki je zaposlena v eni državi članici in ki del svojih dejavnosti opravlja v državi članici, kjer stalno prebiva“

V zadevi C-570/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) z odločbo z dne 30. oktobra 2015, ki je na Sodišče prispela 5. novembra 2015, v postopku

X

proti

Staatssecretaris van Financiën,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen (poročevalec), predsednik senata, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. decembra 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za X A. B. Bongers, belastingadviseur,

– za nizozemsko vlado M. Bulterman in M. Noort, agentki,

– za belgijsko vlado M. Jacobs in L. Van den Broeck, agentki,

– za češko vlado M. Smolek in J. Vláčil, agenta,

– za Evropsko komisijo D. Martin in M. van Beek, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. marca 2017

* Jezik postopka: nizozemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 13(2)(a) in 14(2)(b)(i) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kakor je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3) in kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 592/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 (UL 2008, L 177, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med X in Staatssecretaris van Financiën (državni sekretar za finance, Nizozemska) glede odločbe o odmeri dohodnine in prispevkov za socialno varnost.

Pravni okvir

3 Člen 13 Uredbe št. 1408/71 določa:

„1. Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

2. Če členi 14 do 17 ne določajo drugače, velja:

(a) za osebo, ki je zaposlena na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je statutarni sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki ga zaposluje, na ozemlju druge države članice;

[…]“

4 Člen 14 te uredbe določa:

„Člen 13(2)(b) velja ob upoštevanju naslednjih izjem in okoliščin:

[…]

(2) Za osebo, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, velja sledeča zakonodaja:

[…]
(b) za osebe, ki niso navedene pod (a), velja:
(i) zakonodaja države članice, na ozemlju katere oseba stalno prebiva, če opravlja dejavnost delno na tem ozemlju ali če je povezana z več podjetji ali več delodajalci, ki imajo svoj statutarni sedež ali kraj poslovanja na ozemlju raznih držav članic;
(ii) zakonodaja države članice, na ozemlju katere je statutarni sedež ali kraj poslovanja podjetja ali posameznika, ki jo zaposluje; če ne prebiva stalno na ozemlju katere koli druge države članice, v kateri opravlja svojo dejavnost.

[…]“

5 Člen 14a(2) navedene uredbe določa:

„Za osebo, ki je običajno samozaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere stalno prebiva, če opravlja del svoje dejavnosti na ozemlju te države članice. […]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

6 V letu 2009 je X, ki je nizozemski državljan in je stalno prebival v Belgiji, kot upravljavec računov strank in skrbnik odnosov s strankami za področje telekomunikacij opravil 1872 ur dela za delodajalca s sedežem na Nizozemskem.

7 Od teh 1872 ur dela jih je 121 opravil v Belgiji, kar ustreza približno 6,5 % skupnega števila delovnih ur za navedeno leto. V okviru tega je 17 ur namenil obiskom strank delodajalca, ki imajo sedež v Belgiji, 104 ure pa je delal na svojem domu. Teh dejavnosti ni opravljal po določenem delovnem načrtu in njegova pogodba o zaposlitvi ni vsebovala določb o delu v Belgiji.

8 X je preostalo delo za delodajalca v letu 2009 – in sicer 1751 ur – opravil na Nizozemskem, bodisi v pisarni podjetja bodisi v obliki obiskov potencialnih strank.

9 Spor o glavni stvari med X in državnim sekretarjem za finance se nanaša na izračun dohodnine in prispevkov za socialno varnost za davčno leto 2009.

10 Gerechtshof ’s-Hertogenbosch (deželno pritožbeno sodišče v ’s-Hertogenboschu, Nizozemska) je v pritožbi zoper sodbo Rechtbank Zeeland-West-Brabant (okrožno sodišče, Zeeland-West-Brabant) presodilo, da je bilo delo, ki ga je X leta 2009 opravljal v Belgiji, samo občasno. Na podlagi tega je presodilo, da se te dejavnosti ne bi smele upoštevati pri določitvi, katera zakonodaja o socialni varnosti se uporabi, in da se v skladu s členom 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71 za davčno leto 2009 uporablja samo nizozemska zakonodaja.

11 X je zoper to sodbo vložil kasacijsko pritožbo pri predložitvenem sodišču.

12 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Na podlagi katerega merila ali katerih meril je treba preučiti, katero zakonodajo Uredba št. 1408/71 označuje za upoštevno v primeru zaposlene osebe s stalnim prebivališčem v Belgiji, ki pretežni del svojih dejavnosti za nizozemskega delodajalca opravi na ozemlju Kraljevine Nizozemske in poleg tega 6,5 % teh dejavnosti v zadevnem letu opravi v Belgiji – doma ali pri strankah – ne da bi bilo pri tem mogoče govoriti o fiksnem vzorcu in ne da bi bili z njenim delodajalcem sklenjeni dogovori o opravljanju dejavnosti v Belgiji?“

Vprašanje za predhodno odločanje

13 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71 razlagati tako, da je v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, za osebo, ki je zaposlena pri delodajalcu s sedežem na ozemlju ene države članice, sama pa stalno prebiva v drugi državi članici, na ozemlju katere je v zadevnem letu opravila del te dejavnosti, in sicer v višini 6,5 % svojih delovnih ur, pri čemer to ni bil predmet predhodnega dogovora z njenim delodajalcem, treba šteti, da je običajno zaposlena na ozemlju dveh držav članic v smislu te določbe.

14 V zvezi s tem je treba spomniti, da določbe iz naslova II Uredbe št. 1408/71, ki zajemajo tudi člen 14(2), v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča sestavljajo popoln in enoten sistem kolizijskih pravil, katerih cilj je ta, da za delavce, ki se gibljejo v Evropski uniji, velja sistem socialne varnosti ene same države članice, da se tako preprečijo prekrivanje nacionalnih zakonodaj in zapleti, ki lahko iz tega izhajajo (sodba z dne 4. oktobra 2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 29 in navedena sodna praksa).

15 S tem namenom je v členu 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71 določeno načelo, da za osebo, ki je zaposlena na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 30).

16 Vendar je to načelo podano, „če členi 14 do 17 [Uredbe št. 1408/71] ne določajo drugače“. V nekaterih posebnih položajih bi se namreč z običajno uporabo splošnega pravila iz člena 13(2)(a) te uredbe lahko ne preprečili, temveč nasprotno, povzročili administrativni zapleti za delavca ter tudi za delodajalca in organe socialne varnosti, ki bi lahko ovirali prosto gibanje oseb, zajetih s to uredbo (sodba z dne 4. oktobra 2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 31).

17 Člen 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71 določa, da za osebo, ki je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere oseba stalno prebiva, če opravlja dejavnost delno na tem ozemlju.

18 Iz te določbe, ki odstopa od splošnega pravila navezne okoliščine države članice zaposlitve, izhaja, da je pogoj za njeno uporabo, da je zadevna oseba običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic.

19 Vendar taka zahteva pomeni, da zadevna oseba običajno opravlja pomembne dejavnosti na ozemlju dveh ali več držav članic (glej po analogiji sodbo z dne 30. marca 2000, Banks in drugi, C-178/97, EU:C:2000:169, točka 25).

20 V zvezi s tem okoliščine, da zadevna oseba dejavnosti opravlja le občasno na ozemlju države članice, ni mogoče upoštevati za uporabo člena 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71.

21 Za presojo, ali je za osebo treba šteti, da je običajno zaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, ali pa gre, nasprotno, za dejavnosti, ki so le občasno porazdeljene na ozemlju več držav članic, je treba upoštevati zlasti trajanje obdobij dejavnosti in naravo zaposlitve, kot sta določena v pogodbenih dokumentih, in dejansko opravljene dejavnosti (glej v tem smislu sodbi z dne 12. julija 1973, Hakenberg, 13/73, EU:C:1973:92, točka 20, in z dne 4. oktobra 2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 44).

22 Glede presoje, ali so dejavnosti, ki se opravljajo na ozemlju dveh ali več držav članic, običajne in pomembne, je treba poudariti, da je Sodišče v sodbi z dne 16. februarja 1995, Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:37), presodilo, da položaj delavca s stalnim prebivališčem v eni državi članici, ki je zaposlen pri podjetju s sedežem v drugi državi članici in ki v okviru tega dela redno – v obravnavanem primeru je bilo to deset ur na teden – opravlja del svoje dejavnosti v državi članici svojega stalnega prebivališča, spada na področje uporabe člena 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71.

23 Sodišče je prav tako menilo, da je za samozaposleno osebo, ki približno polovico dejavnosti opravlja v državi članici, na ozemlju katere stalno prebiva, in polovico na ozemlju druge države članice, treba šteti, da je običajno samozaposlena na ozemlju dveh držav članic v smislu člena 14a Uredbe št. 1408/71 (glej v tem smislu sodbo z dne 13. oktobra 1993, Zinnecker, C-121/92, EU:C:1993:840, točke od 15 do 18).

24 V obravnavani zadevi iz predložitvene odločbe izhaja, da pogodba o zaposlitvi, obravnavana v postopku v glavni stvari, ne določa, da bi X storitve opravljal na ozemlju države članice, v kateri stalno prebiva. Poleg tega naj bi X v zadevnem letu le približno 6,5 % vseh delovnih ur opravil v tej državi članici, predvsem na svojem domu.

25 V takšnih okoliščinah ni mogoče šteti, da oseba, kakršna je obravnavana v postopku v glavni stvari, običajno opravlja pomembne dejavnosti na ozemlju države članice, v kateri stalno prebiva.

26 Takšna ugotovitev je v skladu s sistemom kolizijskih pravil iz naslova II Uredbe št. 1408/71.

27 Kot je namreč razvidno iz člena 13(2)(a) te uredbe, se od splošnega pravila navezne okoliščine države članice zaposlitve lahko odstopa le v posebnih položajih, kadar se druga navezna okoliščina izkaže za ustreznejšo.

28 Če bi se dopustilo, da dejstvo, da je oseba v danem letu le 6,5 % vseh delovnih ur, opravljenih za njenega delodajalca s sedežem na ozemlju ene države članice, opravila na ozemlju druge države članice, v kateri stalno prebiva, pri čemer to ni bil predmet predhodnega dogovora z njenim delodajalcem, lahko upraviči uporabo člena 14(2) Uredbe št. 1408/71, bi to na eni strani kršilo naravo odstopanja navezne okoliščine države članice stalnega prebivališča in na drugi strani pomenilo nevarnost za izogibanje kolizijskim pravilom iz poglavja II te uredbe, kot je to poudaril generalni pravobranilec v točki 29 sklepnih predlogov.

29 Glede na zgornje preudarke je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 14(2)(b)(i) Uredbe št. 1408/71 razlagati tako, da se za osebo, kakršna je obravnavana v postopku v glavni stvari – ki je zaposlena pri delodajalcu s sedežem na ozemlju ene države članice, sama pa stalno prebiva v drugi državi članici, na ozemlju katere je v zadevnem letu opravila del te dejavnosti, in sicer v višini 6,5 % svojih delovnih ur, pri čemer to ni bil predmet predhodnega dogovora z njenim delodajalcem – ne šteje, da je običajno zaposlena na ozemlju dveh držav članic v smislu te določbe.

Stroški

30 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 14(2)(b)(i) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kakor je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 ter kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 592/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008, je treba razlagati tako, da se za osebo, kakršna je obravnavana v postopku v glavni stvari – ki je zaposlena pri delodajalcu s sedežem na ozemlju ene države članice, sama pa stalno prebiva v drugi državi članici, na ozemlju katere je v zadevnem letu opravila del te dejavnosti, in sicer v višini 6,5 % svojih delovnih ur, pri čemer to ni bil predmet predhodnega dogovora z njenim delodajalcem – ne šteje, da je običajno zaposlena na ozemlju dveh držav članic v smislu te določbe.

Podpisi